

Harry Lönnroth

ANTTI J. PITKÄNENS BIBLIOGRAFI

Varje universitetsämnes historia blir alltid oundvikligen en historia om dess professorer. Så också i Tammerfors där en akademisk lärostol i nordisk filologi (från och med 1994 nordiska språk) funnits sedan 1965. Det är den aktiva professorskårens forskning, undervisning och personer som i stor utsträckning sätter sin prägel på profileringen av ämnet inom forskarsamfundet. Därför är det av speciell vikt att dokumentera professorernas forskargärning och därigenom återspegla och bidra till en disciplin, den finländska nordistikens, lärdomshistoria. Genom publikationerna kan man blicka bakåt i tiden och komma till insikt om bl.a. vilken tyngdpunkt den forskning haft som bedrivits vid en viss universitetsinstitution under olika perioder och vilka forskningsvindar som prioriterats. Självfallet är dessa publikationer också av allmänt forskarbiografiskt intresse.

Av denna anledning ger jag i detta bidrag ut professor emeritus Antti J. Pitkänen (f. 1939) bibliografi som omfattar hela hans vetenskapliga produktion, dvs. åren 1977–1999. Jag har sammanställt den på basis av Tammerfors universitets verksamhetsberättelser och samlingsverket *Tampereen yliopiston opettajien ja tutkijoiden julkaisut ja muu toiminta*, som utkommer årligen.¹ Publikationerna har jag delat in i fyra huvudavdelningar: monografier, vetenskapliga artiklar, redigerade verk och tidningsartiklar. De förtecknas kronologiskt.

* * *

Filosofie doktor Antti J. Pitkänen, biträdande professor i nordisk filologi från 1981, utnämndes till professor i nordisk filologi vid Tammerfors universitet från och med den 1 december 1984. I honom fick Tammerforsnordistiken den andre innehavaren av den ordinarie professuren. På professorsposten efterträdde han Björn Pettersson (1919–2002), som innehade tjänsten 1965–1982 (se Kaarninen & Harjula & Sipponen 2000:281). Vid utgången av 1999 gick Antti J. Pitkänen i pension. I sin forskning fokuserade professor Pitkänen, som doktorerat 1979 vid Helsingfors universitet på den digra avhandlingen *Binominala genitiviska hypotagmer i yngre ny-*

¹ Se även inbjudan till Antti J. Pitkänen's installationsföreläsning den 20 mars 1985 som finns på Tammerfors universitetsbibliotek.

svenska, huvudsakligen på olika aspekter på svensk grammatik, framför allt ur kontrastiv synvinkel. Hans övriga forskningsintressen var bl.a. interlingua-studier och fonetik. Utöver doktorsavhandlingen är han författare/medförfattare till två vetenskapliga monografier, ett drygt tjugotal artiklar och redaktör/medredaktör för ett tiotal böcker. Forskartjänst i Finlands Akademi innehade han i tre omgångar: dels som yngre vetenskapsidkare (1976–1980), dels som äldre vetenskapsidkare (1984 samt 1991–1992). Från och med 1980 innehade han även en docentur i Helsingfors (se Huldén 1990:57–58; Lilius 1990:88, 91). Många minns honom också som en litterärt och stilistiskt begåvad forskare för vilken det nordiska låg varmt om hjärtat: han var eldsjelen bakom de nordiska kulturveckor som med jämna mellanrum anordnades i Tammerfors under 1990-talet. Under detta årtionde fick Tammerforsinstitutionen ytterligare en utpräglat sverigesvensk och nordisk profil. Professor Pitkänen hade också många förtroendeuppdrag inom Tammerfors universitetsvärld. Bland dessa kan nämnas att han var prefekt för Institutionen för filologi II, dekanus för humanistiska fakulteten och prorektor för Tammerfors universitet (se Kaarninen & Harjula & Sipponen 2000:305).

I. Monografier

1. 1979. Binominala genitiviska hypotagmer i yngre nysvenska. Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland 484. Humanistiska avhandlingar 1. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland. Akademisk avhandling. 342 s.
2. 1980. Vad språkfelen berättar. Felanalys av finska invandrarelevvers fria skriftliga framställning. SPRINS-projektet 5. Göteborg: Göteborgs universitet. 56 s.
3. 1984. Pitkänen, Antti J. & Kohonen, Viljo. Johdatus kvantitatiiviseen kielentutkimukseen ja alan atk-sovelluksiin. Helsinki: Gaudeamus. 230 s.

II. Vetenskapliga artiklar

1. 1977. Semantiska aspekter på bruket av genitiv och dess omskrivningar i nusvenska. I: Svenskans beskrivning 10. Uppsala, 105–122. (Publicerad även i Nysvenska studier 57, 105–122.)
2. 1978. Om dependens i nominalfältet i belysning av binominala genitiviska hypotagmer i nutidssvenskan. I: Josephson, Olle & Strand, Hans & Westman, Margareta (utg.) Svenskans beskrivning 11. Stockholm:

- Stockholms universitet, 135–147. (Publicerad även i Kurki-Suonio, Liisa & Paunonen, Heikki & Piitulainen, Marja-Leena [toim.] Kielitieteen päivät Tampereella 23.–24.2.1979. Folia Fennistica & Linguistica 3. Tampere 1980, 124–136.)
3. 1979a. Skuldens, rädsans och skräckens väv. En studie i bild- och symbolspråket i Stig Dagermans romaner. I: Festskrift till Björn Pettersson 29.12.1979. Skrifter utgivna av Institutionen för filologi II vid Tammerfors universitet, nordisk filologi 4. Tammerfors, 171–184.
 4. 1979b. Positiosyntaksi kielenopetuksessa. I: Kurki-Suonio, Liisa & Paunonen, Heikki & Piitulainen, Marja-Leena (toim.) AFinLA:n vuosikirja 1979. Suomen sovelletun kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) julkaisuja 25. Tampere, 19–32.
 5. 1979c. Ruotsin kieli. I: Spectrum Tietokeskus 10. Helsinki: WSOY, 312–313.
 6. 1980. Om bruket av binominala genitiviska hypotagmer i nysvenskt bibelspråk. I: Saari, Mirja & Solstrand, Helena (utg.) Xenia Thorsiana. En vänskrift tillägnad Carl-Eric Thors på hans 60-årsdag den 8 juni 1980. Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet B:5. Helsingfors, 229–252.
 7. 1982a. Interlingua-studier – teori och praktik. I: Pitkänen, Antti J. (red.) Interlingua-studier I. Skrifter utgivna av Institutionen för filologi II vid Tammerfors universitet, nordisk filologi 7. Tammerfors, 1–35.
 8. 1982b. Om feltyper hos finsktalande elever med svenska som andra/främmande språk. I: Saari, Mirja & Tandefelt, Marika (red.) Svenskans beskrivning 13. Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet B:6. Helsingfors, 277–288.
 9. 1982. Leinonen, Kari & Pitkänen, Antti J. Tammerforssvenska. Om bakgrunden till en fonetisk kartläggning av en sekundär finlandssvensk språkgemenskap. I: Saari, Mirja & Tandefelt, Marika (red.) Svenskans beskrivning 13. Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet B:6. Helsingfors, 199–213.
 10. 1982. Leinonen, Kari & Pitkänen, Antti J. & Vihanta, Veijo V. Rikssvenskt och finlandssvenskt ljudsystem ur perceptionssynpunkt. I: Sirviö, Pertti (toim.) X Fonetikan päivät Tampereella 20.–21.3.1981. Folia Fennistica & Linguistica 7. Tampere, 163–218.
 11. 1983a. Om bruket av genitiv i svenskan och finskan. I: Tiisala, Seija (utg.) Grammatiska kontraster. Problem i svensk grammatik i kontrastiv belysning. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) julkaisuja 35. Helsingfors, 67–122.

12. 1983b. Utgångspunkter för projektet Äldre nysvensk syntax. I: Nyström, Ingegerd & Saari, Mirja (utg.) Studier i äldre nysvensk syntax I. Allmän del. Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet B:7. Helsingfors, 9–50.
13. 1985a. Om språkliga drag och feltyper vid fri skriftlig framställning i främmande språk. I: Kohonen, Viljo & Pitkänen, Antti J. (eds.) Language Testing in School. AFinLA Yearbook 1985. AFinLA Series 41. Tampere, 227–238.
14. 1985b. Vilken väg för svenskundervisning/nordisk filologi? Installationsföredrag 20.3.1985. I: Pitkänen, Antti J. (red.) Skrifter utgivna av Institutionen för filologi II vid Tammerfors universitet, nordisk filologi 11. Tammerfors, 1–6.
15. 1985c. Studier i Stig Dagermans romanteknik. I: Pitkänen, Antti J. (red.) Skrifter utgivna av Institutionen för filologi II vid Tammerfors universitet, nordisk filologi 11. Tammerfors, 61–130.
16. 1989. Porten kallas trång eller om syntax och syntaktiska felkällor i fri skriftlig framställning i svenska som främmande språk på gymnasie- och universitetsnivå. I: Gunnarsson, Britt-Louise & Liberg, Caroline & Wahlén, Staffan (utg.) Skrivande. Rapport från ASLA:s nordiska symposium, Uppsala, 10–12 november 1988. ASLA:s skriftserie 2. Uppsala: ASLA, 114–124.
17. 1990. Leinonen, Kari & Vihanta, Veijo & Pitkänen, Antti J. Om rytmen i finlandssvenska och sverigesvenska. Ett bidrag till forskningen om finlandssvenskt uttal. I: Nikula, Kristina & Pitkänen, Antti J. (red.) Svenskan i Finland. SiF Rapport 1. Skrifter utgivna av Institutionen för filologi II vid Tammerfors universitet, nordisk filologi 14. Tammerfors, 49–100.
18. 1990. Vihanta, Veijo V. & Leinonen, Kari & Pitkänen, Antti J. On Rhythmic Features in Finland-Swedish and Sweden-Swedish. I: Wiik, Kalevi & Raimo, Ilkka (eds.) Nordic Prosody V. Papers from a Symposium. Turku: University of Turku, 325–350.
19. 1995. Om Dag Solstads kortprosa. I: Pitkänen, Antti J. (red.) Bidrag till nordisk litteratur. Nordistica Tamperensia A:1. Tammerfors, 143–156.
20. 1996. Vem är rädd för björnen? Om den episka strukturen och stereotypierna om Ryssland och ryssar i novellen *Moskva* av Dag Solstad. I: Baschmakoff, Natalia & Rosenholm, Arja & Tommola, Hannu (toim.) Aspekter. Slavica Tamperensia V. Tampere, 231–243.
21. 1997. SF-Data95 – en kontrastiv svensk-finsk text- och morfologikorpus i databas. I: Haapamäki, Saara (red.) Svenskan i Finland 4. Skrifter från Svenska institutionen vid Åbo Akademi 3. Åbo, 153–167.

22. 1999. Om finskans abstrakta lokalkasus och deras motsvarigheter i svenskan. I: Pitkänen, Antti J. (red.) Nordiska vindar. Nordistica Tamperensia A:2. Tampere, 293–326.

III. Redigerade verk

1. 1982. Interlingua-studier I. Skrifter utgivna av Institutionen för filologi II vid Tammerfors universitet, nordisk filologi 7. Tammerfors.
2. 1984. Interlingua-studier II. Skrifter utgivna av Institutionen för filologi II vid Tammerfors universitet, nordisk filologi 10. Tammerfors.
3. 1985. Skrifter utgivna av Institutionen för filologi II vid Tammerfors universitet, nordisk filologi 11. Tammerfors.
4. 1985. Kohonen, Viljo & Pitkänen, Antti J. Language Testing in School. AFinLA Yearbook 1985. AFinLA Series 41. Tampere.
5. 1989. Alanen, Kaisa & Nyström, Ingegerd & Pitkänen, Antti J. Nordtest 1989. Textkompendium för inträdesprovet i nordisk filologi. 2 rev. uppl. Tammerfors.
6. 1990. Nikula, Kristina & Pitkänen, Antti J. Svenskan i Finland. SiF Rapport 1. Skrifter utgivna av Institutionen för filologi II vid Tammerfors universitet, nordisk filologi 14. Tammerfors.
7. 1991. Kristiansen, Hans & Lundeby, Einar. Akkurat – sa nordmannen. Kompendium i norsk. Redigert av Antti J. Pitkänen. Läromedel från Institutionen för filologi II vid Tammerfors universitet, nordisk filologi 1. Revidert opplag 1:4. Tammerfors.
8. 1995. Bidrag till nordisk litteratur. Nordistica Tamperensia A:1. Tammerfors.
9. 1996. Axplock ur svensk nutidslitteratur. Pöimintoja Ruotsin nykykirjallisuudesta. Svenska veckan i Tammerfors 16–24.9.1996. Ruotsin viikko Tampereella 16.–24.9.1996. Antologi/Antologia. Tammerfors/Tampere.
10. 1998. Kristiansen, Hans & Lundeby, Einar. Akkurat – sa nordmannen. Kompendium i norsk. Revidert og redigert av Antti J. Pitkänen. Nordistica Tamperensia B:1. 2., rev. opplag. Tampere.
11. 1999. Nordiska vindar. Nordistica Tamperensia A:2. Tampere.

IV. Tidningsartiklar

1. Minne matka, ruotsinopetus ja pohjoismainen filologia? I: Turun Sanomat 21.3.1985. (Publicerad även i Aamulehti 22.3.1985.)

2. Kielipulmia – näkökulmia. I: Aamulehti 20.2.1986.
3. Härmän syndrooma ja muut kielitaudit. I: Aamulehti 24.2.1986.
4. Kielellistä tasa-arvoa. I: Aamulehti 23.4.1987.
5. Modernismi tuli Suomeen ruotsiksi. I: Aamulehti 6.11.1987.
6. Sulo Suomi ja muu Pohjola. I: Aamulehti 23.3.1988.
7. Maahiset löytää yhä Islannin kirjoista. I: Aamulehti 18.10.1990.
8. Maria Gummesson. I: Aamulehti 17.9.1996.

Källor och litteratur

- Huldén, Lars. 1990. Något om nordistikens historia vid Helsingfors universitet. I: Saari, Mirja m.fl. (red.) Nordistik i 150 år. Undervisning och forskning i nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet 1840–1990. Meddelanden från institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet B:13. Helsingfors, 43–71.
- Kaarainen, Mervi & Harjula, Minna & Sipponen, Kauko. 2000. Murros ja mielikuva. Tampereen yliopisto 1960–2000. Tampere: Tampereen yliopisto/Vastapaino.
- Lilius, Pirkko. 1990. Lärdomsprov vid Nordica. I: Saari, Mirja m.fl. (red.) Nordistik i 150 år. Undervisning och forskning i nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet 1840–1990. Meddelanden från institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet B:13. Helsingfors, 73–92.

Otryckt

Kutsu kuulemaan sitä julkista esitelmää jonka Tampereen yliopiston pohjoismaisen filologian professori Antti J. Pitkänen pitää virkaanastujaisissaan 20 päivänä maaliskuuta 1985 kello 14. Tampere 1985.

Bibliography of Antti J. Pitkänen

The article contains the complete bibliography of Antti J. Pitkänen (b. 1939), Professor of Scandinavian Philology at the University of Tampere 1984–1999. His active research covers the period 1977–1999, the main focus being on contrastive Swedish grammar (especially syntax), interlingua analysis and phonetics as well as literary and stylistic topics. The bibliography is divided into four subsections: I) Monographs, II) Scientific Articles, III) Editorials and IV) Newspaper Articles.